

Helse- og omsorgsdepartementet
Boks 8011 Dep
0030 Oslo

18.01.11

Forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester

Nasjonalt råd for ernæring har følgende kommentarer til forslaget til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester:

Til lovens formålsbestemmelse (§1-1) vil vi påpeke at fullgod ernæring og tilgjengelig ernæringsfaglig kompetanse er viktig i forebygging, behandling og mestring av sykdom (pkt 1). Videre kan mestring av eget kosthold bidra til økt sosial trygghet og utjevning av sosiale ulikheter og slik bedre levevilkårene (pkt 2). Det er viktig at ernæring er integrert i tjenestetilbudet (pkt 4-6) og underlegges kvalitetskrav som kan sikre tjenestemottakernes behov for riktig og bra mat.

I utredning, diagnostisering og behandling er klinisk ernæring aktuelt for mange sykdommer og tilstander, i tillegg til at ernæring er viktig både i forebygging, habilitering og rehabilitering. Samhandlingsreformen legger opp til at brukeres sammensatte og komplekse behov skal kunne dekkes i kommunehelsetjenesten. Det blir da viktig å ha tilgang på autorisert kompetanse innen klinisk ernæring. Kliniske ernæringsfysiologer kan også delta i tverrfaglige team. Som nevnt i høringsnotatets kapittel 11.6.9 har ikke ernæringsarbeid/kostveiledning vært omtalt i gjeldende lovgivning. Samtidig påpekes det et stort behov for ernæringsfaglig kompetanse. Nasjonalt råd for ernæring mener at det i kapittel 11.6.9 gis en god beskrivelse av behovet for ernæringskompetanse. Vi vil påpeke at i tillegg til den store mangelen på klinisk ernæringsfaglig kompetanse i kommunehelsetjenesten i Norge, så er tilgangen også geografisk svært ujevnt fordelt. Behovet er minst ett årsverk per 10 000 innbyggere. Nasjonalt råd for ernæring foreslår at kliniske ernæringsfysiologer går inn i grunnbemanningen på lokalmedisinske sentra som betjener 20 000 personer eller mer. Nasjonalt råd for ernæring mener at befolkningen må sikres likeverdige klinisk ernæringsfaglige tjenester av høy kvalitet for alle relevante diagnoser, uavhengig av bosted og personlig økonomi. Det må etableres stillinger for klinisk ernæringsfysiolog på alle helsetjenestenivåer for å styrke og

kvalitetssikre ernæringsarbeidet i helse- og omsorgssektoren, bidra til kompetanseheving av helsepersonell og drive ernæringsfaglig strategi- og utviklingsarbeid. Dette bør defineres tydelig i forskriftene som skal følge lovene.

Det er behov for mer ernæring i utdanningene til helsepersonell, særlig leger, sykepleiere, vernepleiere, hjelpepleiere og helsesøstre. Bedre ernæringsfaglig kompetanse blant tjenesteyterne og oppmerksomhet på de faglige retningslinjene Helsedirektoratet har utviklet på disse temaene, er særdeles viktig, og retningslinjene bør implementeres i større grad enn hva som er tilfelle i dag.

Kommunens ansvar for kosthold og ernæring blir særlig tydelig i hjemmetjenester og heldøgntjeneste i hjem eller institusjon. Mat er en menneskerettighet, også for pasienter eller beboere. Dette innebærer ikke bare retten til nok og trygg mat, men også at den er ernæringsmessig tilfredsstillende og når fram til den enkelte pasient/beboer. Slik vil kosten kunne bevirke tilheling, oppbygging og rehabilitering, samt forebygge under-, over- og feilernæring.

Vedr. § 4-2., pasientsikkerhet og kvalitet, foreslår Nasjonalt råd for ernæring at det iverksettes et systematisk arbeid for å verne pasienter mot unødig skade på grunn av feilaktig eller mangelfullt kosthold. For eksempel burde ikke forebyggbart, helsefarlig vekttap forekomme på noe helsetjenestenivå. Vi foreslår at dette problemet løftes til å bli en del av pasientsikkerhetsarbeidet. Krav til forsvarlighet og kvalitet vedrørende ernæring bør konkretiseres i forskrift til lovparagrafen. Vi foreslår i tillegg at det utarbeides ernæringsrelaterte kvalitetsindikatorer for det kommunale ernæringsarbeidet. Dette gjelder både for implementering av nasjonale faglige retningslinjer og som grunnlag for at pasienter/brukere kan ivareta sine rettigheter.

Vi ønsker lykke til med arbeidet.

På vegne av Nasjonalt råd for ernæring

Haakon E. Meyer

Professor, dr.med.

Leder, Nasjonalt råd for ernæring